

Asesiad Effaith Cydraddoldeb (AEC) (yn cynnwys yr Iaith Gymraeg a'r Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol)

This document is also available in English.

Enw'r Polisi neu'r Ymarfer	Uno Arfaethedig Ysgol Glan Gele ac Ysgol Sant Elfod		
Swyddog Cyfrifol / Pennaeth Adran (yn gyfrifol am y Polisi neu'r Ymarfer)	John Davies		
Gwasanaeth / Adran	Addysg	Dyddiad Dechrau'r Asesiad	26/08/2024
Enw'r swyddog(ion) (a phartneriaid) sy'n llenwi'r AEC			
Enw(au)	Teitl(au) Swydd	Llofnod(ion)	
Gareth Robertson	Rheolwr Prosiect	<i>G. Robertson</i>	

*Ystyriwch ddefnyddio teitlau swydd yn unig wrth gyhoeddi

Fersiwn y Ddogfen	Dyddiad Adolygu	Disgrifiwch y Newidiadau'n Fras	AEC wedi'i Gymeradwyo gan Swyddog Cyfrifol / Pennaeth Adran / Gwasanaeth / Pwyllgor	
V1	16/09/2024		Dyddiad y Cwblhawyd yr AEC	16/09/2024
			Enw	John Davies
			Teitl Swydd	Rheolwr Strategol
			Llofnod	<i>J.P. Davis</i>

Cyflwyniad

Mae'r ddogfen hon yn declyn aml-ddefnydd sy'n sicrhau y gweithredir camau priodol i gydymffurfio â deddfwriaeth Asesiad Effaith Cydraddoldeb, [Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus](#) ac i ddangos ein bod wedi rhoi ystyriaeth briodol i'r angen i leihau canlyniadau anghyfartal sy'n deillio o anfantais economaidd-gymdeithasol wrth wneud penderfyniadau strategol dan y [Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol](#). Mae hefyd yn sicrhau y caiff [Safonau'r Iaith Gymraeg](#) eu hystyried.

Wrth gynllunio i gyflwyno polisi neu ymarfer newydd, neu adolygu un sy'n bodoli eisoes, newid neu dorri gwasanaeth neu wneud penderfyniadau strategol, mae gofyn i ni ystyried a fydd y penderfyniad yn effeithio'n anghymesur ar bobl sy'n rhannu un neu fwy o [nodweddion gwarchoddedig](#) neu a fyddai'n medru creu canlyniadau anghyfartal yn sgil anfaiteision economaidd-gymdeithasol. Os yw'n debygol y bydd hyn yn digwydd, rhaid i ni weithredu'n briodol. Nid ein hatal rhag gwneud pethau yw bwriad y broses AEC, ond yn hytrach sicrhau ein bod wedi ystyried yr effaith. Mae'n ein helpu i ganolbwyntio ar y camau y gallwn eu gweithredu i ddileu a/neu liniaru unrhyw effaith anghymesur neu wahaniaethol a chyflwyno mesurau i weld cynnydd mewn cyfleoedd cyfartal.

I gydymffurfio â'r [Ddyletswydd Gyffredinol](#) a'r [Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol](#), rhaid rhoi 'sylw ddyledus' (neu ystyried yr angen yn gydwbybodol) i: ddileu gwahaniaethu, gweld cynnydd mewn cyfleoedd cyfartal a meithrin perthnasau da a'r angen i leihau canlyniadau anghyfartal sy'n deillio o anfantais economaidd-gymdeithasol. Po fwyaf perthnasol a phosib yw'r effaith, po fwyaf yw'r gofyn i ystyried y ddyletswydd. Bydd y Ddyletswydd Gyffredin yn fwy perthnasol i rai swyddogaethau nag eraill ac fe allant hefyd fod yn fwy perthnasol i rai nodweddion gwarchoddedig nac eraill. Rhaid cyflawni'n dyletswydd yn fanwl, gyda meddwl agored a rhaid ei hystyried ar adeg y bydd yn gwneud gwahaniaeth i'n penderfyniadau. Rhaid asesu effaith polisiâu sydd o berthnasedd uchel bob amser, megis penderfyniadau cyllidebol strategol, rhaglenni grantiau, newidiadau i ddarpariaeth gwasanaeth (yn cynnwys atal neu ad-drefnu gwasanaethau), a pholisiâu recriwtio neu dâl. Gweler [Canllawiau Asesu Effaith](#) y Comisiwn Cydraddoldeb a Hawliau Dynol (EHRC) am arweiniad pellach. Ni ellir dirprwyo ein dyletswydd i gydymffurfio â'r ddeddfwriaeth hon.

Dylai'r ffurflen hon ddangos pa gamau a gymerwyd i gynnal yr asesiad yn cynnwys gwaith ymgysylltu/ymgyngori perthnasol, y wybodaeth a gafodd ei hystyried, canlyniadau'r asesiad ac unrhyw benderfyniadau a wnaed yn sgil y canlyniadau hynny. Dylid cyhoeddi'r AEC os yw'n dangos y bydd effaith sylweddol (neu debygol) ar ein gallu i gyflawni'r Ddyletswydd Gyffredinol.

Manteision cynnal AEC:

- Cael gwell dealltwriaeth o'r bobl fyddai'n cael eu heffeithio gan y polisi neu'r ymarfer
- Medru diwallu anghenion gwahanol yn well a bod yn fwy hygyrch a chynhwysol
- Galluogi cynllunio i lwyddo - mae'n nodi'r peryglon posib a chanlyniadau anfwriadol cyn gwneud unrhyw ddifrod
- Galluogi gwell cynllunio fydd yn gwneud penderfyniadau rhagweithiol yn hytrach na rhai adweithiol, gan osgoi gorfod dadwneud penderfyniadau fyddai â goblygiadau ar gostau ac ar enw da

- Dangos fod penderfyniadau wedi cael eu gwyntyllu'n llawn ac wedi ystyried barn y bobl fydd yn cael eu heffeithio
- Ein galluogi ni i reoli disgwyliadau wrth egluro'r cyfyngiadau yr ydym yn gweithio oddi mewn iddynt (e.e. cyllideb)
- Helpu i osgoi risgiau a gwella canlyniadau i unigolion
- Gwneud i ffwrdd ag ymarferion amhriodol neu newidiol a dileu gwahaniaethu sefydliadol
- Sicrhau bod y Gymraeg a'r Saesneg yn gyfartal a bod y penderfyniadau yma'n diogelu ac yn hyrwyddo'r defnydd a wneir o'r iaith Gymraeg.

Mae'r ddogfen hon yn ymddangos yn un hir, ond yn ogystal â chynnwys camau angenrheidiol y broses, mae hefyd yn cynnwys nodiadau canllaw yn y meysydd allweddol i'ch cynorthwyo wrth gynnal AEC. Ceir dolenni ychwanegol i wybodaeth bellach hefyd i'ch cynorthwyo. Ceir mwy o wybodaeth ar GIG/CLILC PSED/ AEC [fan hyn](#).

Camau Asesu Effaith Cydraddoldeb a'r Iaith Gymraeg

- Cam 1 - Nodi Prif Nodau ac Amcanion y Polisi neu'r Ymarfer
- Cam 2 - Data, Ymgysylltu ac Asesu'r Effaith
- Cam 3 - Caffael a Phartneriaethau
- Cam 4 - Ymdrin ag Effaith Andwyol neu Anghyfreithlon a Chryfhau'r Polisi neu'r Ymarfer
- Cam 5 - Penderfynu Mynd Ymlaen
- Cam 6 - Camau Gweithredu a Threfniadau i Fonitro'r Canlyniadau ac Adolygu Data
- Cam 7 - Cyhoeddi'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb

Nodyn Pwysig i'r Swyddog/ion sy'n cynnal yr asesiad:

Mae'n bwysig fod yr AEC yn cael ei gwblhau pan fo'r polisi neu'r ymarfer yn cael ei ddatblygu er mwyn medru defnyddio darganfyddiadau'r AEC i ddylanwadu ar y polisi neu'r ymarfer a'i siapio. Argymhellir fel isafswm i'r asesiad gael ei gwblhau gan swyddog arweiniol sy'n gyfrifol am y polisi neu'r ymarfer, arbenigwr yn y maes a chyfaill beirniadol gydag o leiaf un person sydd wedi derbyn hyfforddiant ffurfiol ar AEC. Fel rhan o'r broses wneud penderfyniadau, mae angen cyflwyno'r ddogfen hon i'r sawl sy'n gwneud y penderfyniad ynghyd â drafft o'r polisi neu'r ymarfer.

Os ydych yn datblygu strategaeth neu gynllun lefel uchel nad yw'n cynnwys digon o fanylion i ddangos sut y bydd yn effeithio ar unigolion neu grwpiau (h.y. pan fydd cynlluniau a gweithrediadau'n gorwedd o dan y strategaeth fydd yn penderfynu hyn), dylech barhau i gynnal yr Asesiad Effaith Cydraddoldeb llawn. Efallai y bydd angen i chi gwblhau Asesiadau Effaith Cydraddoldeb eraill ar y cynlluniau a'r camau gweithredu sydd o dan y strategaeth lefel uchel. Bydd hyn yn sicrhau eich bod yn dangos eich bod wedi rhoi ystyriaeth briodol i gydymffurfio â'r [Ddyletswydd Gyffredinol](#), [Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus](#), [Safonau'r Iaith Gymraeg](#) a'r [Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol](#).

Os yw eich polisi neu ymarfer yn deillio o gyfarwyddyd gan Lywodraeth y DU, Llywodraeth Cymru neu Awdurdod Lleol, dylech barhau i asesu effaith hyn yn lleol i nodi unrhyw effaith wahaniaethol yn sgil gwahaniaeth lleol.

Dylech ystyried p'un ai yw digwyddiadau eraill, megis Covid-19, Brexit, Black Lives Matter ac ati wedi tynnu sylw at anghydraddoldebau neu wedi eu dwysáu sy'n gofyn i chi roi sylw iddynt wrth i chi weithio trwy'r AEC.

CAM 1 - Nodi Prif Nodau ac Amcanion y Polisi neu'r Ymarfer

1. Beth sy'n cael ei asesu? (Cliciwch ddwywaith ar y bocs(ys) perthnasol (x) a dewiswch 'wedi'i dicio' fel sy'n briodol)

- Polisiâu, ymarfer neu weithdrefnau newydd neu sy'n cael eu hadolygu (sy'n addasu darpariaeth gwasanaeth neu arferion cyflogaeth)
- Adolygiad gwasanaeth neu gynigion ad-drefnu sy'n effeithio ar y gymuned a/neu staff, e.e. darpariaeth blynnyddoedd cynnar, gofal, addysg
- Cynigion effeithlonrwydd neu arbedion, e.e. sy'n arwain at newid cyfleusterau cymunedol, cyfleoedd cefnogaeth neu gyflogaeth
- Gosod dyraniadau cyllideb ar gyfer y flwyddyn ariannol newydd a chynllunio ariannol strategol
- Penderfyniadau sy'n effeithio ar ddefnyddwyr gwasanaeth, gweithwyr neu'r gymuned ehangach yn cynnwys comisiynu/digomisiynu neu adolygu gwasanaethau
- Cynigion prosiect newydd sy'n effeithio ar staff, cymunedau neu ar hygyrchedd i'r amgylchedd adeiledig, e.e. gwaith adeiladu newydd neu addasiadau i adeiladau presennol, symud i wasanaethau ar-lein, hunanwasanaeth, newid lleoliad
- Digwyddiadau Cyhoeddus Mawr
- Gweithredu Strategaeth/Cynlluniau/Deddfwriaeth Genedlaethol yn lleol (cyfeiriwch at unrhyw AEC cenedlaethol ac ystyried effaith leol)
- Cyfarwyddeb a bwriad strategol, yn cynnwys y rhai y mae Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol a Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus yn eu datblygu sy'n effeithio ar swyddogaethau cyrff cyhoeddus
- Cynlluniau tymor canolig i'r tymor hir (er enghraifft, cynlluniau corfforaethol, cynlluniau datblygu, darparu gwasanaeth a chynlluniau gwella)
- Gosod amcanion (er enghraifft, amcanion llesiant, amcanion cydraddoldeb, strategaeth Iaith Gymraeg)
- Penderfyniadau caffael a chomisiynu mawr
- Penderfyniadau sy'n effeithio ar y gallu (yn cynnwys gan bartneriaid allanol) i gynnig cyfleoedd a gwasanaethau yn y Gymraeg
- Eraill, eglurwch yn y bocs isod:

2. Beth yw nodau, amcanon a chanlyniadau arfaethedig y polisi neu'r ymarfer?

Mae'r Awdurdod Lleol yn cynnig uno Ysgol Glan Gele ac Ysgol Sant Elfod. Byddai'r ysgol newydd arfaethedig yn aros ar safleoedd y ddwy ysgol bresennol ond yn gweithredu o dan un Bwrdd Llywodraethwyr ac un strwythur Rheoli.

3. Pwy yw'r prif grwpiau ymgynghorol (budd-ddeiliaid)?

Noder: Ystyriwch gymunedau buddiant neu gymunedau lleoedd (lle mae pobl wedi'u grwpio efo'i gilydd oherwydd nodweddion penodol neu oherwydd lle maen nhw'n byw)

Rhieni, gofalwyr a gwarcheidwaid, athrawon a staff Ysgol Glan Gele ac Ysgol Sant Elfod, Llywodraethwyr Ysgol Glan Gele ac Ysgol Sant Elfod a grwpiau eraill a nodir gan y Cod Trefniadaeth Ysgolion (Rhestr lawn wedi'i darparu yn y ddogfen ymgynghori).

4. Ydi'r polisi'n ymwneud â, wedi'i ddylanwadu gan, neu wedi'i effeithio gan bolisiau neu feysydd gwaith eraill (mewnol neu allanol), e.e. AEC strategol os yw hwn yn AEC gweithredol neu i'r gwrthwyneb?

Noder: Ystyriwch hyn o ran gofynion statudol, polisiau lleol, penderfyniadau (partneriaeth) rhanbarthol, polisiau cenedlaethol, diwygio lles.

Na

CAM 2 - Data, Ymgysylltu ac Asesu'r Effaith

Wrth lenwi'r adran hon, rhaid i chi ystyried a oes gennych ddigon o wybodaeth i lenwi'ch AEC, neu a oes angen cwblhau cyfnod o ymgysylltu/ymgynghori cyn parhau. Mae'r ddeddfwriaeth sy'n ymwneud â'r broses AEC yn gofyn i chi **ymgysylltu â phobl sy'n cynrychioli budd y sawl sy'n rhannu un neu fwy o'r nodweddion gwarchoddedig a'u cynnwys yn y broses a'r sawl sydd â buddiant yn y modd yr ydych yn cyflawni eich swyddogaethau**. Mae'r ddyletswydd economaidd-gymdeithasol yn gofyn i ni **ystyried lleisiau'r bobl yn y gymuned yn cynnwys y rhai hynny sydd wedi byw â phrofiad o anfantais economaidd-gymdeithasol**. Dylech ymgysylltu gyda chymunedau buddiant neu gymunedau lleoedd i ddeall a yw'ch cynigion yn effeithio mwy arnynt neu yn eu rhoi dan fwy o anfantais er mwyn gallu mynd i'r afael ag anghydraddoldebau canlyniad. Mae angen i hyn fod yn gymesur â'r polisi neu'r ymarfer sy'n cael ei asesu. Cofiwch y gall budd-ddeiliaid hefyd gynnwys ein staff ein hunain yn ogystal â sefydliadau partner.

Cyn cynnal gweithgarwch ymgysylltu penodol, dylech yn gyntaf ddefnyddio'r data o waith ymgynghori, ymgysylltu ac ymchwilio diweddar. Gall hyn fod ar bolisi perthnasol diweddar neu asesiadau diweddar a gynhaliwyd gan gydweithwyr neu ffynonellau eraill, e.e. [A yw Cymru'n Decach?](#), [Dogfen Data Cefndirol Gogledd Cymru](#), InfoBase Cymru, MALIC. Fe ddylech hefyd gyfeirio at y wybodaeth sydd ar gael drwy'r [Gofrestr Ymgysylltiad Cymunedol](#), sydd yn rhoi trosolwg o ymgysylltu ar draws y Cyngor, yn ogystal ag adran werthuso ble y gall gwasanaethau rannu casgliadau a chanlyniadau. Gall hyn helpu i fagu hyder ymysg grwpiau a chymunedau ein bod yn gweithredu ar yr hyn y maen nhw wedi'i ddweud.

Fel y tynnwyd sylw ato mewn penderfyniad Tribiwnlys y Gymraeg yn ddiweddar, wrth asesu effaith “*Rhaid i sefydliadau gynnwys digon o wybodaeth mewn dogfennau ymgynghori am effeithiau posib eu cynigion ar y Gymraeg, fel y gall y cyhoedd eu hystyried ac ymateb yn ddeallus iddynt. Mae*

hynny'n golygu bod angen gwneud mwy na datgan yn unig fod ystyriaeth wedi ei rhoi i'r effeithiau. Rhaid gwneud ymdrech gydwybodol i adnabod y ffactorau perthnasol a'u heffaith ar y Gymraeg. Rhaid ystyried effeithiau uniongyrchol ac anuniongyrchol". Er mwyn sicrhau y rhoddir ystyriaeth briodol i effaith y cynigion yn ystod gweithgareddau ymgysylltu, dylai cwestiynau penodol gael eu cynnwys sydd yn gwahodd cyfranogwyr i ystyried effaith (cadarnhaol a/neu negyddol) y cynnig ar y Gymraeg. Mae cwestiwn enghreifftiol wedi cael ei gynnwys isod. Os oes gennych chi gwestiynau pellach sy'n ymwneud ag ystyriaethau'r Gymraeg, cysylltwch â Nia Llwyd Lewis, Rheolwr Gwasanaeth y Gymraeg a Chyfieithu (nia.llwyd@conwy.gov.uk) a/neu Eluned Mair Davies, Swyddog Hyrwyddo a Datblygu'r Gymraeg (eluned.mair.davies@conwy.gov.uk).

Cwestiwn enghreifftiol: Gwahoddir sylwadau am effeithiau (boed nhw'n gadarnhaol neu'n negyddol) y byddai'r cynnig yn ei gael ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg. Yn ychwanegol, rydym yn gwahodd sylwadau ynghylch a fyddai modd fformiwleiddio neu ddiwygio'r cynnig arfaethedig i gael effeithiau cadarnhaol, neu leihau effeithiau negyddol, ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Os nad oes gennych fawr o wybodaeth, neu ddim hyd yn oed, o ymgysylltu blaenorol sy'n berthnasol i'r AEC hwn, dylech ymgymryd â rhywfaint o waith ymgysylltu gyda'ch budd-ddeiliaid a chyda grwpiau cynrychioli perthnasol i sicrhau nad ydych yn anghofio anghenion pob grŵp gwarchoddedig heb yn wybod i chi. Yn arferol nid yw hi'n dderbyniol i nodi'n y bydd polisi yn fanteisiol/anfanteisiol i bawb yn gyffredinol, ac felly bydd unigolion yn cael eu heffeithio'n gyfartal waeth beth fo'u nodweddion. Dylai'r dadansoddiad hwn fod yn fwy cadarn na hyn, yn dangos eich bod wedi ystyried yr holl dystiolaeth sydd ar gael ac wedi rhoi sylw i unrhyw fylchau neu wahaniaethau. Efallai y bydd angen camau penodol i ymdrin ag anfantais sy'n bodoli neu i ddiwallu gwahanol anghenion.

Gall **Egwyddorion Gunning**, a sefydlwyd o achosion llys blaenorol, helpu i sicrhau ein bod yn defnyddio tegwch wrth ymgysylltu ac ymgynghori:

Egwyddor 1: Rhaid ymgynghori pan fo'r cynigion dal yn cael eu ffurfio. Ni ddylech fod wedi penderfynu yn barod.

Egwyddor 2: Rhaid cyflwyno rhesymau digonol i ganiatáu ystyriaeth ac ymateb deallus. Ydi'r bobl wedi cael y wybodaeth a'r cyfle i ddylanwadu?

Egwyddor 3: Rhaid rhoi digon o amser i ystyried ac ymateb. A yw'r ymgynghoriad yn ddigon hir o gofio'r amgylchiadau?

Egwyddor 4: Rhaid mynd ati'n gydwybodol i ystyried cynnyrch yr ymgynghori wrth benderfynu'n derfynol.

5. **Ydych chi wedi cydymffurfio â'r ddyletswydd i ymgysylltu yn unol â'r hyn a ddisgrifir uchod ac a ydych chi wedi derbyn digon o wybodaeth i fynd ymlaen?**

Do Naddo (dileer fel sy'n briodol X)

6. **Os do, pa weithgarwch wnaethoch chi ei gynnal a gyda phwy? Ydi'r ymgysylltiad/casgliadau yma wedi cael eu cofnodi ar y [Gofrestr Ymgysylltiad Cymunedol](#)?**

Cynhaliwyd cyfarfodydd gyda'r ysgol (Pennaeth a Llywodraethwyr) a oedd yn awyddus i archwilio'r opsiwn. Cynhaliwyd cyfarfodydd gyda swyddogion CBSC ac aelodau etholedig perthnasol. Bydd yr ymgynghoriad llawn yn rhoi cyfle i'r holl randdeiliaid sydd â diddordeb rannu eu barn.

7. **Os mai Na yw eich ateb, efallai y byddwch yn dymuno ystyried atal y gwaith er mwyn i chi gynnal gweithgarwch ymgysylltu (pellach) y gallwch ei gynnwys yn y cynllun gweithredu isod.** Cynhwyswch unrhyw wybodaeth a gafwyd o'r gweithgarwch ychwanegol hwn yn y bocsys yng nghwestiwn 8.

Gweithrediad	Dyddiadau	Amserlen	Cyfrifoldeb Arweiniol	Gwybodaeth wedi'i hychwanegu i'r AEC ( )

8. **Pa wybodaeth sydd gennych am yr effaith ar bob un o'r nodweddion a'r ystyriaethau/dyletswyddau statudol a ganlyn o'ch profiad o'r ddarpariaeth gwasanaeth ar hyn o bryd a gwaith ymgysylltu neu ymgynghori diweddar?** Cynhwyswch unrhyw ddata perthnasol ychwanegol; gwybodaeth o ymchwil a rheoli perfformiad; arolygon; astudiaethau gan Lywodraeth, corff proffesiynol neu sefydliad; Data Cyfrifiad; A yw Cymru'n Decach? (Data CCHD¹); gwybodaeth o sgrinio cychwynnol; cwynion/clod; data ac adborth defnyddwyr gwasanaeth; arolygon/archwiliadau; data economaidd-gymdeithasol yn cynnwys data WIMD². Efallai y byddwch yn dymuno cynnwys isdeitlau i ddangos o ble y daw pob elfen o'ch data, e.e., data cenedlaethol, data lleol, data'r sefydliad, ymarferion ymgysylltu cyffredinol neu benodol ac ati. Cofiwch ystyried materion rhyngblethedd, hynny yw, y berthynas rhwng hunaniaethau cymdeithasol sy'n gorgyffwrdd (neu grwpiau economaidd-gymdeithasol) a nodweddion gwarchoddedig.

Ystyriwch unrhyw effeithiau cadarnhaol neu negyddol yn cynnwys tueddiadau mewn data, daearyddiaeth (materion trefol neu wledig), demograffeg, materion mynediad, rhwystrau ac ati. Cynhwyswch hefyd unrhyw feysydd eraill lle ceir canlyniadau anghyfartal sy'n deillio o anfantais economaidd-gymdeithasol neu unrhyw faterion perthnasol a nodwyd gan gymunedau buddiant neu gymunedau lleoedd (h.y. lle mae budd-ddeiliaid, defnyddwyr gwasanaeth, staff, cyrff cynrychioladol, ac ati wedi eu grwpio gyda'i gilydd oherwydd nodweddion penodol neu oherwydd lle maen nhw'n byw) ac unrhyw faterion a nodwyd ar gyfer pobl sy'n byw mewn amgylchiadau cymdeithasol a /neu economaidd llai ffafriol.

Nodwedd / Grŵp Gwarchoddedig	Data Perthnasol	Effaith gadarnhaol a/neu negyddol	Prompt (nid yw hon yn rhestr gyflawn) Ystyriwch:
Hil	<p>(PLASC 2024) Yn Ysgol Glan Gele mae 90% o'i disgyblion sydd dros 5 oed yn 'Gwyn Prydeinig', ac roedd y 10% arall yn 'Cymysg', 'Asiaidd', 'Du' ac 'Arall/Anhysbys'.</p> <p>Mae data CYBLD 2024 yn dweud wrthym fod 59.6% o ddisgyblion yn 'Brydeinig', 28.7% yn 'Gymreig', 5.7% 'Arall', 4.6% yn 'Saesneg' ac 1% yn 'Wyddelig'.</p> <p>Mae gwybodaeth mewn perthynas â hil yn cael ei hystyried yn 'ddata sensitif' ac o'r herwydd, mae'r wybodaeth ar gyfer disgyblion dan 5 oed yn cael ei chadw'n ôl.</p> <p>(PLASC 2024) Yn Ysgol Sant Elfod mae 94% o'i disgyblion yn 'Gwyn Prydeinig', a'r 6% arall yn 'Cymysg', 'Asiaidd', 'Du' ac 'Arall/Anhysbys'.</p> <p>Mae data CYBLD 2024 yn dweud wrthym fod 59.4% o ddisgyblion yn 'Brydeinig', 32.6% yn 'Gymreig', 5.6% yn 'Saesneg' a 2.4% yn 'Arall'.</p>	Dim Effaith	<p>Ethnigrwydd Cenedl Sipsiwn / Teithwyr Iaith: darparu cyfieithydd Ffoaduriaid / Ceiswyr Lloches Mudwyr Gweithredu Cadarnhaol Digwyddiadau ymwybyddiaeth Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Ddiddymu Pob Math o Wahaniaethu ar Sail Hil (UNCERD) <u>Ystyriwch faterion rhyngblethedd</u></p>
Anabledd	<p>(PLASC 2024) Ar hyn o bryd mae tua 6% o ddisgyblion Ysgol Glan Gele yn derbyn peth cymorth ar gyfer Anghenion Dysgu Ychwanegol.</p> <p>(PLASC 2024) Ar hyn o bryd mae tua 23% o ddisgyblion Ysgol Sant Elfod yn derbyn peth cymorth ar gyfer Anghenion Dysgu Ychwanegol.</p>	Dim Effaith	<p>Symudedd / Medrusrwydd Pobl ddall neu sydd â nam ar eu golwg Pobl F/fyddar neu â nam clyw Iechyd Meddwl Anableddau Dysgu Dementia Gwahaniaeth niwrolegol / Awtistiaeth Mynediad i adeiladau / cyfleusterau Mynediad i ddulliau cyfathrebu Gofalwyr Gofynion diet</p>

Nodwedd / Grŵp Gwarchoddedig	Data Perthnasol	Effaith gadarnhaol a/neu negyddol	Prompt (nid yw hon yn rhestr gyflawn) Ystyriwch:
			Cyflyrau Iechyd Hirdymor Eraill Confensiwn y Cenedloedd Unedig ar Hawliau Pobl ag Anableddau (UNCRPD) <u>Ystyriwch faterion rhyngblethedd</u>
Rhyw	(PLASC 2024) O'r disgyblion sydd ar hyn o bryd yn mynychu ysgol llawn amser yn Ysgol Glan Gele mae 51% yn fechgyn a 49% yn ferched. (PLASC 2024) O'r disgyblion sy'n mynychu Ysgol Sant Elfod ar hyn o bryd mae 57% yn Fechgyn a 43% yn Ferched.	Dim Effaith	Dynion / Merched Hunaniaeth Rhywedd Cyfleusterau toiled / newid babi Gofal plant Bwlch Tâl Rhwng y Rhywiau Gweithwyr rhyw Confensiwn y Cenedloedd Unedig ar Ddiddymu Pob Math o Wahaniaethu yn erbyn Merched (UNCEDAW) <u>Ystyriwch faterion rhyngblethedd</u>
Oedran	Ysgol fabanod yw Ysgol Glan Gele sy'n darparu addysg amser llawn i ddisgyblion 4-7 oed a meithrinfa ran amser i ddisgyblion 3-4 oed. Gwybodaeth sy'n cael ei dosbarthu fel 'sensitif' e.e. nid yw ethnigrwydd, cenedligrwydd, yn cael ei adrodd ar gyfer plant dan 5 oed, yn unol ag argymhellion Cenedlaethol. Mae Ysgol Sant Elfod yn ysgol iau sy'n darparu addysg ar gyfer disgyblion 7 i 11 oed.	Dim Effaith	Pobl Hŷn Plant Pobl Ifanc Pobl o Oed Gweithio Teuluoedd Ifanc Demograffeg DS: Os oes plant / pobl ifanc yn cael eu heffeithio, cwblhewch y Rhestr Wirio Hawliau Plant 'Confensiwn y Cenedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn (UNCRC) <u>Ystyriwch faterion rhyngblethedd</u>
Crefydd a Chred	Nid yw Ysgol Glan Gele ac Ysgol Sant Elfod yn ysgolion enwadol cysylltiedig. Mae data lefel ysgol yn cael ei geisio.	Dim Effaith	Cymunedau ffydd Dim Cred Gofynion diet Bwydlysyddiaeth / Feganiaeth Creodau athronyddol eraill Cod gwisg / gwisgoedd ffurfiol Gwyliau/gweithgareddau crefyddol <u>Ystyriwch faterion rhyngblethedd</u>

Nodwedd / Grŵp Gwarchoddedig	Data Perthnasol	Effaith gadarnhaol a/neu negyddol	Prompt (nid yw hon yn rhestr gyflawn) Ystyriwch:
	Mae data cyfrifiad 2011 ar gyfer Abergele/Pensarn yn dangos bod 64.1% o bobl yn nodi eu bod yn Gristnogion a 26.5% heb unrhyw grefydd.		
Cyfeiriadedd rhywiol	Amherthnasol	Dim Effaith	Hoyw Lesbiaidd Deurywiol Heterorywiol Terminoleg Hyder ynghylch rhywioldeb <u>Ystyriwch faterion rhyngblethedd</u>
Ail-aseiniad Rhyw	Amherthnasol	Dim Effaith	Person sy'n bwriadu, wedi dechrau neu wedi gorffen newid eu hunaniaeth rhywedd Trawsryweddol Defnyddio iaith yn briodol, h.y. rhagenwau priodol Cyfleusterau newid a tholedau sy'n niwtral o ran rhywedd <u>Ystyriwch faterion rhyngblethedd</u>
Priodas a Phartneriaeth sifil	Amherthnasol	Dim Effaith	Statws priodasol Statws partneriaeth sifil <u>Ystyriwch faterion rhyngblethedd</u>
Beichiogrwydd a Mamolaeth	Amherthnasol	Dim Effaith	Mamau beichiog Pobl sydd â hawl i absenoldeb mamolaeth a thadolaeth Maethu / Mabwysiadu Mamau sy'n bwydo o'r fron <u>Ystyriwch faterion rhyngblethedd</u>
Yr iaith Gymraeg		Dim Effaith	Sicrhau statws cyfartal i'r Gymraeg a'r Saesneg. Argaeledd gwasanaethau, gweithgareddau a gwybodaeth a mynediad atynt. Technoleg

Nodwedd / Grŵp Gwarchoddedig	Data Perthnasol	Effaith gadarnhaol a/neu negyddol	Prompt (nid yw hon yn rhestr gyflawn) Ystyriwch:																																													
	<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="421 296 891 328">Dadansoddiad o'r defnydd o'r Gymraeg</th> <th data-bbox="891 296 1088 328">Ysgol Glan Gele</th> <th data-bbox="1088 296 1312 328">Ysgol Sant Eifod</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="421 328 891 392">Niferoedd Disgyblion – Llawn Amser a Rhan Amser (Ionawr 2024)</td> <td data-bbox="891 328 1088 392">282 (gan gynnwys 67 yn y Meithrin)</td> <td data-bbox="1088 328 1312 392">288</td> </tr> <tr> <td data-bbox="421 392 891 424">Categori iaith yr ysgol</td> <td data-bbox="891 392 1088 424">Cyfrwng Saesneg</td> <td data-bbox="1088 392 1312 424">Cyfrwng Saesneg</td> </tr> <tr> <td data-bbox="421 424 891 536">(CYBLD 2024) Canran y disgyblion o gartrefi lle mai'r iaith a siaredir yw: <i>Ddim yn siarad Cymraeg Gartref</i> <i>Siarad Cymraeg Gartref</i> <i>Amherthnasol, methu siarad Cymraeg</i></td> <td data-bbox="891 424 1088 536">1% 0% 99%</td> <td data-bbox="1088 424 1312 536">2% 2% 96%</td> </tr> <tr> <td data-bbox="421 536 891 568">% y disgyblion a ddysgir trwy gyfrwng y Gymraeg</td> <td data-bbox="891 536 1088 568">0%</td> <td data-bbox="1088 536 1312 568">0%</td> </tr> <tr> <td data-bbox="421 568 891 663">Cyfrwng iaith y disgyblion ar y <i>Maes chwarae</i> <i>Clwb Brechwast</i> <i>Clwb Ar Ôl Ysgol</i></td> <td data-bbox="891 568 1088 663">Saesneg Saesneg Saesneg</td> <td data-bbox="1088 568 1312 663">Saesneg Saesneg Saesneg</td> </tr> <tr> <td data-bbox="421 663 891 783">Mae'r ysgol yn cymryd rhan yn flynyddol mewn: <i>Cylch Meithrin / Ti a Fi</i> <i>Eisteddfodau</i> <i>Canghennau'r Urdd</i> <i>Gweithgareddau cyfrwng Cymraeg eraill</i></td> <td data-bbox="891 663 1088 783">Na Na Na Na</td> <td data-bbox="1088 663 1312 783">Na Na Na Na</td> </tr> <tr> <td data-bbox="421 783 891 823">Defnyddir yr ysgol gan y gymuned i ddysgu Cymraeg</td> <td data-bbox="891 783 1088 823">Na</td> <td data-bbox="1088 783 1312 823">Na</td> </tr> <tr> <td data-bbox="421 823 891 871">Canran y staff addysgu sy'n gallu addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg:</td> <td data-bbox="891 823 1088 871">-</td> <td data-bbox="1088 823 1312 871">-</td> </tr> <tr> <td data-bbox="421 871 891 919">Canran y staff cefnogi sy'n gallu addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg:</td> <td data-bbox="891 871 1088 919">-</td> <td data-bbox="1088 871 1312 919">-</td> </tr> <tr> <td data-bbox="421 919 891 967">Canran y Llywodraethwyr sy'n gallu siarad Cymraeg:</td> <td data-bbox="891 919 1088 967">-</td> <td data-bbox="1088 919 1312 967">-</td> </tr> <tr> <td data-bbox="421 967 891 1070">Yr iaith a ddefnyddir amlaf yn ystod: <i>Cyfarfodydd Llywodraethwyr -</i> <i>Cyfarfodydd CRhA</i> <i>Cyfarfodydd Staff</i></td> <td data-bbox="891 967 1088 1070">Saesneg Saesneg Saesneg</td> <td data-bbox="1088 967 1312 1070">Saesneg Saesneg Saesneg</td> </tr> <tr> <td data-bbox="421 1070 891 1118">(o bobl 3+ oed) Canran y Ward Leol sydd ar ddyddiad cyfrifiad 2011 yn:</td> <td data-bbox="891 1070 1088 1118">Abergele</td> <td data-bbox="1088 1070 1312 1118">Abergele</td> </tr> <tr> <td data-bbox="421 1118 891 1150"><i>Siarad Cymraeg</i></td> <td data-bbox="891 1118 1088 1150">11.6%</td> <td data-bbox="1088 1118 1312 1150">11.6%</td> </tr> <tr> <td data-bbox="421 1150 891 1174"><i>Dim sgiliau Cymraeg</i></td> <td data-bbox="891 1150 1088 1174">80.4%</td> <td data-bbox="1088 1150 1312 1174">80.4%</td> </tr> </tbody> </table>	Dadansoddiad o'r defnydd o'r Gymraeg	Ysgol Glan Gele	Ysgol Sant Eifod	Niferoedd Disgyblion – Llawn Amser a Rhan Amser (Ionawr 2024)	282 (gan gynnwys 67 yn y Meithrin)	288	Categori iaith yr ysgol	Cyfrwng Saesneg	Cyfrwng Saesneg	(CYBLD 2024) Canran y disgyblion o gartrefi lle mai'r iaith a siaredir yw: <i>Ddim yn siarad Cymraeg Gartref</i> <i>Siarad Cymraeg Gartref</i> <i>Amherthnasol, methu siarad Cymraeg</i>	1% 0% 99%	2% 2% 96%	% y disgyblion a ddysgir trwy gyfrwng y Gymraeg	0%	0%	Cyfrwng iaith y disgyblion ar y <i>Maes chwarae</i> <i>Clwb Brechwast</i> <i>Clwb Ar Ôl Ysgol</i>	Saesneg Saesneg Saesneg	Saesneg Saesneg Saesneg	Mae'r ysgol yn cymryd rhan yn flynyddol mewn: <i>Cylch Meithrin / Ti a Fi</i> <i>Eisteddfodau</i> <i>Canghennau'r Urdd</i> <i>Gweithgareddau cyfrwng Cymraeg eraill</i>	Na Na Na Na	Na Na Na Na	Defnyddir yr ysgol gan y gymuned i ddysgu Cymraeg	Na	Na	Canran y staff addysgu sy'n gallu addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg:	-	-	Canran y staff cefnogi sy'n gallu addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg:	-	-	Canran y Llywodraethwyr sy'n gallu siarad Cymraeg:	-	-	Yr iaith a ddefnyddir amlaf yn ystod: <i>Cyfarfodydd Llywodraethwyr -</i> <i>Cyfarfodydd CRhA</i> <i>Cyfarfodydd Staff</i>	Saesneg Saesneg Saesneg	Saesneg Saesneg Saesneg	(o bobl 3+ oed) Canran y Ward Leol sydd ar ddyddiad cyfrifiad 2011 yn:	Abergele	Abergele	<i>Siarad Cymraeg</i>	11.6%	11.6%	<i>Dim sgiliau Cymraeg</i>	80.4%	80.4%		<p>Hawliau unigolion i ofn am wasanaethau yn y Gymraeg. Yr effaith ar gymunedau Cymraeg, yn cynnwys:</p> <p>Effeithiau cadarnhaol / negyddol ar gyfleoedd i ddefnyddio'r iaith Gymraeg.</p> <p>Newidiadau posib i nifer/canran y siaradwyr Cymraeg</p> <p>Mudo</p> <p>Cyfleoedd gwaith / newidiadau staffio.</p> <p>Anghenion a chyfleoedd hyfforddi</p> <p>Argaeledd addysg cyfrwng Cymraeg</p> <p><u>Ystyriwch faterion rhyngblethedd</u></p>
Dadansoddiad o'r defnydd o'r Gymraeg	Ysgol Glan Gele	Ysgol Sant Eifod																																														
Niferoedd Disgyblion – Llawn Amser a Rhan Amser (Ionawr 2024)	282 (gan gynnwys 67 yn y Meithrin)	288																																														
Categori iaith yr ysgol	Cyfrwng Saesneg	Cyfrwng Saesneg																																														
(CYBLD 2024) Canran y disgyblion o gartrefi lle mai'r iaith a siaredir yw: <i>Ddim yn siarad Cymraeg Gartref</i> <i>Siarad Cymraeg Gartref</i> <i>Amherthnasol, methu siarad Cymraeg</i>	1% 0% 99%	2% 2% 96%																																														
% y disgyblion a ddysgir trwy gyfrwng y Gymraeg	0%	0%																																														
Cyfrwng iaith y disgyblion ar y <i>Maes chwarae</i> <i>Clwb Brechwast</i> <i>Clwb Ar Ôl Ysgol</i>	Saesneg Saesneg Saesneg	Saesneg Saesneg Saesneg																																														
Mae'r ysgol yn cymryd rhan yn flynyddol mewn: <i>Cylch Meithrin / Ti a Fi</i> <i>Eisteddfodau</i> <i>Canghennau'r Urdd</i> <i>Gweithgareddau cyfrwng Cymraeg eraill</i>	Na Na Na Na	Na Na Na Na																																														
Defnyddir yr ysgol gan y gymuned i ddysgu Cymraeg	Na	Na																																														
Canran y staff addysgu sy'n gallu addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg:	-	-																																														
Canran y staff cefnogi sy'n gallu addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg:	-	-																																														
Canran y Llywodraethwyr sy'n gallu siarad Cymraeg:	-	-																																														
Yr iaith a ddefnyddir amlaf yn ystod: <i>Cyfarfodydd Llywodraethwyr -</i> <i>Cyfarfodydd CRhA</i> <i>Cyfarfodydd Staff</i>	Saesneg Saesneg Saesneg	Saesneg Saesneg Saesneg																																														
(o bobl 3+ oed) Canran y Ward Leol sydd ar ddyddiad cyfrifiad 2011 yn:	Abergele	Abergele																																														
<i>Siarad Cymraeg</i>	11.6%	11.6%																																														
<i>Dim sgiliau Cymraeg</i>	80.4%	80.4%																																														
Ystyriaethau Economaidd-gymdeithasol	(CYBLD 2024) Mae 26.0% o'r disgyblion sy'n mynychu Ysgol Glan Gele ar hyn o bryd yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim.	Dim Effaith	Pobl sy'n byw mewn amgylchiadau cymdeithasol ac economaidd llai ffafriol nag eraill sy'n byw yn yr un gymdeithas. Gall nifer o ffactorau bywyd bob dydd waethygu anfantais, nid dim ond ffiniau trefol neu wledig.																																													

Nodwedd / Grŵp Gwarchoddedig	Data Perthnasol	Effaith gadarnhaol a/neu negyddol	Prompt (nid yw hon yn rhestr gyflawn) Ystyriwch:
	(CYBLD 2024) Mae tua 22.9% o ddisgyblion sy'n mynychu Ysgol Sant Elfod yn gymwys i gael prydau ysgol am ddim ar hyn o bryd.		Ystyriwch faterion sy'n Rhyng-blethu - lle mae hunaniaeth yn cymhlethu statws economaidd-gymdeithasol e.e. rhieni sengl (merched yn aml), pobl anabl, rhai grwpiau BAME.
Hawliau Dynol	Ni fydd y cynnig hwn yn effeithio ar hawliau disgyblion.	Dim effaith	Gweler Erthyglau Hawliau Dynol <u>Ystyriwch faterion rhyngblethedd</u>
Arall (nodwch os gwelwch yn dda)			E.e., Caethwasiaeth Fodern, Diogelu, Effeithiau eraill Covid, Gofalwyr, Cyn-droseddwyr, Cyn-filwyr, Pobl sy'n Gadael Gofal, Cam-drin Sylweddau, y Digartref <u>Ystyriwch faterion rhyngblethedd</u>

Deddf Hawliau Dynol 1998 <ul style="list-style-type: none"> • Erthygl 2 Yr hawl i fyw • Erthygl 3 Y rhyddid rhag arteithio a thriniaeth annynol neu ddiraddiol • Erthygl 4 Y rhyddid rhag Caethwasiaeth a llafur gorfodol • Erthygl 5 Yr hawl i ryddid a diogelwch • Erthygl 6 Yr hawl i brawf teg • Erthygl 7 Yr hawl i beidio â chael eich cosbi ac eithrio dan gyfraith droseddol 	<ul style="list-style-type: none"> • Erthygl 8 Yr hawl i barch i fywyd, teulu, cartref a gohebiaeth breifat • Erthygl 9 Yr hawl i ryddid meddwl, cred a chrefydd • Erthygl 10 Yr hawl i ryddid mynegiant • Erthygl 11 Yr hawl i Ymgynnull ac ymgysylltu'n rhydd ag Eraill • Erthygl 12 Yr hawl i briodi a sefydlu teulu • Erthygl 13 Yr hawl i gael mynediad i unioni effeithiol os caiff eich hawliau eu torri • Erthygl 14 Gwarchod rhag gwahaniaethu
---	--

9. Oes yna unrhyw fylchau data neu wybodaeth ac os felly beth yw'r rhain a sut ydych yn bwriadu ymdrin ag hwy?

Bylchau a nodwyd ynghylch argaeledd data Staff/staff Cefnogi a Llywodraethwyr yn y Gymraeg a hefyd data cred grefyddol ysgol-benodol. Bydd y wybodaeth hon yn cael ei chasglu dros yr wythnosau nesaf ac yn cael ei hychwanegu a'i hadolygu yn unol â hynny.

Noder: Os nad yw'n bosib cael y wybodaeth hon nawr, dylech gynnwys hyn yn eich cynllun gweithredu yng Ngham 6 er mwyn i'r wybodaeth hon fod ar gael ar gyfer AEC yn y dyfodol.

10. **Os ydych yn diweddarau'r AEC hwn o fersiwn flaenorol o bolisi neu ymarfer tebyg, a gafodd canlyniadau arfaethedig y cynnig hwnnw eu cyflawni neu a oedd yna ganlyniadau eraill?** (Rhowch fanylion, er enghraifft, oedd yr effaith wedi'i chyfyngu i'r bobl yr oeddech wedi meddwl fyddai'n cael eu heffeithio'n wreiddiol, neu a gafodd bobl eraill eu heffeithio? Os felly, sut?)

11. **Beth mae eich cynnig yn ei gynnwys i ddangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (i hyrwyddo cyfle cyfartal; helpu i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth anghyfreithlon a meithrin cysylltiadau da a chydlyniant cymunedol ehangach; fel y mae'r 3 nod yn ei gwmpasu. o'r Ddyletswydd Gyffredinol yn Neddf Cydraddoldeb 2010)?**

Amherthnasol

12. **Sut mae eich cynnig yn dangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i'r angen i fynd i'r afael ag anghydraddoldebau canlyniad o ganlyniad i anfantais economaidd-gymdeithasol? (Sylwch fod hyn yn ymwneud â chau bylchau anghydraddoldeb yn hytrach na gwella canlyniadau i bawb yn unig).**

Y cynnig yw uno'r ddwy ysgol, ond byddant yn aros ar y safleoedd presennol.

Bydd y goblygiadau ariannol i rieni yn ymwneud â chostau gwisg ysgol os bydd y Llywodraethwyr yn penderfynu newid i un wisg ysgol unedig. Byddai'n rhaid i newid mewn gwisg ysgol ddilyn canllawiau diweddaraf Llywodraeth Cymru "[School uniform and appearance: policy guidance for governing bodies \(WG23-17\)](#)", sy'n datgan "wrth gyflwyno gwisg ysgol newydd, neu ystyried newidiadau mewn gofynion gwisg ysgol, cyrff llywodraethu dylai roi blaenoriaeth uchel i gost a fforddiadwyedd".

Mae'r canllawiau hefyd yn cynghori Llywodraethwyr "Os bydd newid i bolisi gwisg ysgol, cyflwyno cyfnod trosiannol fel y gellir gwisgo hen wisg ysgol am o leiaf blwyddyn neu hyd nes y bydd wedi tyfu'n rhy fawr cyn newid yn gyfan gwbl i wisg ysgol newydd ac ystyried a oes eitemau o gellir cadw'r hen wisg yn y polisi newydd".

13. **Sut mae eich cynnig yn sicrhau eich bod yn gweithio yn unol â gofynion Safonau'r Iaith Gymraeg (Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011), i sicrhau na chaiff y Gymraeg ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg, ac y manteisir ar bob cyfle i hyrwyddo'r Gymraeg (y tu hwnt i ddarparu gwasanaethau'n ddwyieithog) a chynyddu cyfleoedd i ddefnyddio a dysgu'r iaith yn y gymuned?**

Dylai sylwadau gynnwys yr effeithiau (boed nhw'n gadarnhaol neu'n negyddol) y byddai'r cynnig yn ei gael ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg:

Mae strategaeth iaith Conwy wedi ymrwmo i ddyhead Llywodraeth Cymru i gynyddu'n barhaus niferoedd a chanrannau'r boblogaeth sy'n gallu siarad Cymraeg. Y nod yw bod holl ddisgyblion y sir yn meddu ar sgiliau iaith priodol yn y Gymraeg a'r Saesneg. Ni fydd y cynnig hwn yn effeithio ar y ddarpariaeth iaith yn yr ysgolion.

14. **Beth yw effaith gronnu y cynnig hwn ar wahanol grwpiau gwarchodedig wrth ystyried penderfyniadau allweddol eraill sy'n effeithio ar y grwpiau hyn a wnaed gan y sefydliad?** (Efallai y byddwch angen trafod hyn gyda'ch Pennaeth Gwasanaeth neu Aelod Cabinet i ystyried yn ehangach a fydd y cynnig hwn yn effeithio ar grwpiau penodol yn fwy andwyol oherwydd penderfyniadau eraill y mae'r sefydliad yn eu gwneud, e.e. effaith ariannol/tlodi, colli aml wasanaethau a p'un ai yw hyn yn rhoi'r un grwpiau dan anfantais, e.e., pobl anabl, pobl hŷn, rhieni sengl (merched yn bennaf), ac ati)

Fel y nodwyd uchod, yr unig newid posibl yw'r wisg ysgol a'r enw – penderfyniad llywodraethwyr ysgol yw hwn.

15. **Sut mae'r cynnig hwn yn diwallu 7 nod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn cynnwys creu Cymru sy'n Fwy Cyfartal? (Rhowch grynodeb o'ch darganfyddiadau os ydych wedi ystyried hyn eisoes fel rhan o'r broses sgrinio)**

I gael mwy o wybodaeth, gweler: [Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol \(Cymru\) 2015](#)

Mae'r cynnig hwn yn ceisio sicrhau bod yr ysgolion cywir yn gwasanaethu'r ardaloedd cywir yn awr ac yn y dyfodol, yn seiliedig ar asesiad o ofynion presennol ac yn y dyfodol.

16. **Disgrifiwch unrhyw effaith negyddol bwriadol a nodwyd gennych ac eglurwch pam eich bod yn credu fod gennych gyfiawnhad dros weithredu fel hyn** (er enghraifft, ar sail gwella cyfle cyfartal neu fagu perthnasau da rhwng y sawl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a'r sawl sydd ddim neu oherwydd cyfiawnhad gwrthrychol¹ neu weithred gadarnhaol²)

Ni nodwyd unrhyw effaith negyddol.

Noder: ¹: **Cyfiawnhad Gwrthrychol** - rhoi amddiffyniad ar gyfer defnyddio polisi, rheol neu ymarfer fyddai fel arall yn cyfrif fel gwahaniaethu anghyfreithlon uniongyrchol neu anuniongyrchol. I ddibynnu ar yr amddiffyniad cyfiawnhad gwrthrychol, rhaid i'r cyflogwr, y darparwr gwasanaeth neu sefydliad arall ddangos fod ei bolisi neu reol wedi'i ddefnyddio am reswm da - ei fod yn 'fodd cymesur o gyflawni nod ddilys'. Y '**nod ddilys**' yw'r rheswm am y gwahaniaethu ac ni ddylai fod yn wahaniaethol ynddi ei hun a rhaid iddi fod yn rheswm didwyll neu'n rheswm go iawn, e.e. iechyd, diogelwch neu les unigolion. Os mai lleihau costau yw'r nod yn syml, am ei fod yn rhatach

gwahaniaethu, ni fydd hyn yn ddilys. Ystyriwch a yw pwysigrwydd y nod yn gorbwyso unrhyw effeithiau gwahaniaethol y driniaeth anffafriol a sicrhewch nad oes unrhyw fesurau eraill ar gael fyddai'n cyflawni'r nod heb lawer o anhawster (yn gymesuro! ac yn osgoi'r effaith wahaniaethol hon.

Noder: 2: Gweithredu Cadarnhaol – Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn caniatáu gweithredu cadarnhaol tuag at grp penodol os oes tystiolaeth digonol o angen. Er enghraifft, pan fo cyflogwr yn cymryd camau penodol i wella cydraddoldeb yn y gweithle i roi sylw i unrhyw anghydwysedd rhwng cyfleoedd, i leihau anfantais neu gynyddu faint sy'n cyfrannu at weithgarwch penodol, drwy efallai gynyddu nifer y bobl anabl mewn swyddi uwch lle maent yn cael eu tangynrychioli wrth dargedu grwpiau penodol gyda hysbysebion swyddi neu gynnig hyfforddiant i helpu creu cyfleoedd i grwpiau penodol. Mae disgwyl i'r sector cyhoeddus ystyried defnyddio gweithredu positif i'w helpu i gydymffurfio â Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus.

17. A fydd unrhyw un o'r effeithiau negyddol a nodwyd yn cyfrif fel gwahaniaethu anghyfreithlon ond y tybir eu bod yn anorfod (e.e. lleihau cyllid)?

Bydd Na fydd Ansicr (Cliciwch ddwywaith ar y bocsy(ys) perthnasol (x) a dewiswch 'wedi gwirio' fel sy'n briodol)

18. Os mai 'Bydd' neu 'Ansicr' oedd eich ateb i gwestiwn 15, nodwch isod, i ba grwpiau gwarchodedig (neu grwpiau eraill) mae hyn yn berthnasol ac eglurwch pam (yn cynnwys ardrawiad neu effeithiau tebygol y dewis arfaethedig hwn)

19. Os ydych wedi ateb 'Na fydd' i gwestiwn 15, a ydych wedi nodi unrhyw rwystrau sydd gyfystyr ag effaith wahaniaethol i grwpiau penodol a beth ydynt?

Dim yn hysbys

CAM 3 - Caffael a Phartneriaethau

Mae Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (PSED) yn gofyn i'r holl awdurdodau cyhoeddus ystyried anghenion nodweddion gwarchodedig wrth ddylunio a darparu gwasanaethau cyhoeddus, yn cynnwys pan wneir hyn mewn partneriaeth â sefydliadau eraill neu drwy gaffael gwasanaethau. Mae Safonau'r Iaith Gymraeg hefyd yn gofyn i'r holl awdurdodau cyhoeddus ystyried effeithiau unrhyw benderfyniad polisi neu newid mewn darpariaeth gwasanaeth, ar yr iaith Gymraeg sy'n cynnwys unrhyw waith a wneir mewn partneriaeth neu gan drydydd parti. Rhaid i ni hefyd sicrhau ein bod yn ystyried y Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol wrth gynllunio penderfyniadau caffael a chomisiynu mawr i ystyried sut all trefniadau o'r fath leihau canlyniadau anghyfartal a achosir gan anfantais economaidd-gymdeithasol.

Wrth gaffael gwaith, nwyddau neu wasanaethau gan sefydliadau eraill (ar sail cytundeb perthnasol), rhaid ystyried yn ofalus a fyddai'n briodol:

- i feini prawf gosod y cytundeb hwnnw gynnwys ystyriaethau i helpu cyflawni'r Ddyletswydd Gyffredinol (i ddileu gwahaniaethu, hyrwyddo cyfle cyfartal a meithrin perthnasau da);
- gosod amodau sy'n ymwneud â pherfformiad y contract i helpu cyflawni tair nod y Ddyletswydd Gyffredinol.

Nid yw hyn ond yn berthnasol i drefniadau contract sy'n "gytundebau perthnasol" sydd un ai'n golygu gosod 'contract cyhoeddus' neu ganlyniad 'cytundeb fframwaith', y mae'r ddau yn cael eu rheoleiddio gan y Gyfarwydddeb Sector Cyhoeddus (2004/18/EC) sy'n rheoleiddio trothwyon penodol yr UE. Ceir mwy o wybodaeth fan [hyn](#).

Rhaid i ni ystyried sut all trefniadau o'r fath wella cyfleoedd cyfartal a lleihau canlyniadau anghyfartal, yn arbennig ar benderfyniadau caffael a chomisiynu mawr. Mae'r PSED yn berthnasol i'r gwaith y mae sefydliadau sector cyhoeddus yn ei gyflawni wrth ddarparu swyddogaeth gyhoeddus ar ein rhan. Felly, mae angen i ni sicrhau bod y sefydliadau hynny yn arfer y swyddogaethau hynny drwy sicrhau bod y modd yr ydym yn caffael a monitro'r gwasanaethau hynny yn cydymffurfio â'r Ddyletswydd Gyffredinol dan Adran 149, Deddf Cydraddoldeb 2010. Yn yr un modd, mae Safonau'r Iaith Gymraeg yn berthnasol i unrhyw waith a wneir ar ran, ac yn enw, cyrff cyhoeddus sydd ei hunain yn destun y Safonau, ac felly dylid ystyried sut mae'r gofynion hyn yn cael eu monitro a'u cyfathrebu trwy ddogfennau caffael. Nid yw'r Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol yn pasio i drydydd parti trwy gaffael comisiynu na allanoli. Felly, pan fyddwn yn gweithio mewn partneriaeth â chyrrff sydd ddim yn rhan o'r Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol, nid yw'r ddyletswydd ond yn berthnasol i ni fel y corff cyhoeddus perthnasol.

20. A fydd y polisi neu'r ymarfer hwn yn cael ei gyflawni'n llwyr neu'n rhannol gan gontractwyr neu mewn partneriaeth â sefydliad(au) eraill?

Bydd Na fydd (Cliciwch ddwywaith ar y bocs(ys) perthnasol (x) a dewiswch 'wedi gwirio' fel sy'n briodol)

Os mai 'Na fydd' yw eich ateb, ewch ymlaen i Gam 4

21. Os ateboch 'Bydd', pa gamau fyddwch chi'n eu gweithredu i gydymffurfio â'r Ddyletswydd Gydraddoldeb Gyffredinol, Hawliau Dynol a deddfwriaeth yr iaith Gymraeg a'r Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol o ran caffael a / neu partneriaethau? Meddyliwch am:

Caffael

- Gosod disgwyliadau cydraddoldeb clir mewn dogfennau Tendro a Manylebau, gan ddangos sut y gellir adeiladu hyrwyddo cydraddoldeb i mewn i brosiectau caffael unigol.

Partneriaethau

Byddwch yn glir ynghylch pwy sy'n gyfrifol am:

- Ffonitro Cydraddoldeb data perthnasol
- Aseidiadau Effaith Cydraddoldeb
- Cyflawni camau gweithredu'r AEC

- Ar beth wnaethoch chi seilio eich penderfyniadau yn y broses o osod y contract yn cynnwys ystyried cyflogaeth foesebol a chod ymarfer cadwyn gyflenwi
- Sicrhau bod cymalau contractau'n cynnwys Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011 a gofynion economaidd-gymdeithasol yn ogystal â Dyletswyddau'r Iaith Gymraeg (cofiwch fod unrhyw ddyletswyddau o Fesur yr Iaith Gymraeg 2011 a Safonau'r Iaith Gymraeg hefyd yn berthnasol i wasanaethau a ddarperir ar eich rhan dan gontract gan gyrrff allanol). Mae mesurau Perfformiad a Monitro wedi'u cynnwys i fonitro cydymffurfiaeth, rheoli a gorfodi contractau
- Sicrhau bod pob partner yn cydymffurfio â deddfwriaeth cydraddoldeb, hawliau dynol a'r Iaith Gymraeg
- Dangos fod y Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus a'r Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol wedi derbyn ystyriaeth ddyledus

CAM 4 - Ymdrin ag Effaith Andwyol neu Anghyfreithlon a Chryfhau'r Polisi neu'r Ymarfer

- 22. Wrth ystyried cymesuredd, a yw'r polisi neu'r ymarfer yn achosi effaith gadarnhaol neu negyddol sylweddol neu'n creu canlyniadau anghyfartal yn deillio o anfantais economaidd-gymdeithasol?**
(Rhowch y manylion yn fras)

Effaith gadarnhaol sylweddol	Effaith negyddol sylweddol
	<p>Costau ychwanegol posibl wedi'u nodi ar gyfer gwisg ysgol os bydd llywodraethwyr yn penderfynu ar wisg ysgol gyfan newydd.</p>

- 23. Mae'n bwysig eich bod yn cofnodi'r camau lliniaru y byddwch yn eu gweithredu i ddatblygu eich drafft polisi/ymarfer terfynol. Yma, cofnodwch pa fesurau neu newidiadau y byddwch yn eu cyflwyno i'r polisi neu'r ymarfer yn y drafft terfynol allai leihau neu ddileu unrhyw effaith anghyfreithlon neu negyddol neu anfantais a/neu wella cyfleoedd cyfartal/gyflwyno newid positif; neu leihau canlyniadau anghyfartal yn deillio o anfantais economaidd-gymdeithasol? (Gall hyn hefyd gyfrannu at y Cynllun Gweithredu yn C30)**

Effaith Anghyfreithlon neu Negyddol a Nodwyd	Camau Lliniaru / Gweithrediadau Cadarnhaol yn y Polisi/Ymarfer	Cwblhawyd (✓)

<p>Costau ychwanegol posibl wedi'u nodi ar gyfer gwisg ysgol os bydd llywodraethwyr yn penderfynu ar wisg ysgol gyfan newydd.</p>	<p>Canllawiau presennol yn eu lle i liniaru hyn - Byddai'n rhaid i newid gwisg ysgol ddilyn canllawiau diweddaraf Llywodraeth Cymru "School uniform and appearance: policy guidance for governing bodies (WG23-17)", sy'n datgan "wrth gyflwyno gwisg ysgol newydd, neu o ystyried newidiadau mewn gofynion gwisg ysgol, dylai cyrff llywodraethu roi blaenoriaeth uchel i gost a fforddiadwyedd".</p> <p>Mae'r canllawiau hefyd yn cynghori Llywodraethwyr "Os bydd newid i bolisi gwisg ysgol, cyflwyno cyfnod trosiannol fel y gellir gwisgo hen wisg ysgol am o leiaf blwyddyn neu hyd nes y bydd wedi tyfu'n rhy fawr cyn newid yn gyfan gwbl i wisg ysgol newydd ac ystyried a oes eitemau o gellir cadw'r hen wisg yn y polisi newydd".</p>	<p>✓</p>

24. A fydd y mesurau hyn yn cael gwared ag unrhyw effaith neu anfantais anghyfreithlon?

Bydd Na fydd (Cliciwch ddwywaith ar y boc(s) perthnasol (x) a dewiswch 'wedi gwirio' fel sy'n briodol)

25. Os 'Na fydd', pa gamau gweithredu allech chi eu defnyddio i gyflawni'r un nod mewn ffordd arall?

26. Pa fesurau neu newidiadau eraill y gallech eu cynnwys i gryfhau neu newid y polisi / arfer er mwyn ddangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i Ddyletswydd Gyffredinol Deddf Cydraddoldeb (hyrwyddo cyfle cyfartal; helpu i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth anghyfreithlon a meithrin perthnasau da a chydlyniant cymunedol ehangach); fel yr ymdrinnir â yn 3 nôd Dyletswydd Gyffredinol Deddf Cydraddoldeb 2010?

Bydd y penderfyniad terfynol yn cael ei wneud gan Gabinet Cyngor Bwrdeistref Sirol Conwy, gan ychwanegu cryfder at y penderfyniad.

Os rhoddir cymeradwyaeth i ddechrau'r broses uno yn ffurfiol, bydd cyfnod pellach o ymgynghori, gan ganiatáu ar gyfer adborth gan y cyhoedd.

27. **Pa fesurau neu newidiadau eraill y gallech eu cynnwys i gryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i'r angen i leihau anghydraddoldebau canlyniad o ganlyniad i anfantais economaidd-gymdeithasol?**

Gweler pwynt 23

28. **Pa fesurau neu newidiadau eraill y gallech eu cynnwys i gryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos eich bod wedi dilyn ystyriaethau deddfwriaethol pwysig i gynyddu cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg ac i beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yn unol â Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a lleihau neu atal unrhyw effeithiau andwyol y gall y polisi/ymarfer ei gael ar yr iaith Gymraeg?**

Dylai sylwadau sôn am a oes modd fformiwleiddio neu ddiwygio'r cynnig/neu a yw wedi cael ei fformiwleiddio neu ei ddiwygio i gael effeithiau cadarnhaol, neu oes modd lleihau effeithiau negyddol ar gyfleoedd pobl i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg:

Gweler pwynt 13

29. **A oes gennych chi ddigon o wybodaeth i lunio barn gytbwys?**

Oes Nac oes (Cliciwch ddwywaith ar y boc(s)ys perthnasol (x) a dewiswch 'wedi gwirio' fel sy'n briodol)

30. **Os ateboch 'Oes', nodwch eich cyfiawnhad dros hyn:**

Mae'r Adroddiad ar y Cyfuniad Arfaethedig yn manylu ar y rhesymeg y tu ôl i'r penderfyniad.

31. **Os ateboch 'Na', pa wybodaeth sydd ei hangen arnoch a beth sydd angen i chi ei wneud i allu penderfynu?**
(Noder: A ddylech gynnwys gasglu data yn y cynllun gweithredu (Cam 6)?)

[Efallai y bydd angen i chi oedi fan hyn nes eich bod wedi cael y wybodaeth ychwanegol]

CAM 5 - Penderfynu Mynd Ymlaen

32. Gan ddefnyddio'r wybodaeth yr ydych wedi'i chasglu yng Nghamau 1-4 uchod, nodwch yn y tabl isod a ydych yn medru mynd ymlaen â'r polisi neu'r ymarfer ai peidio, ac os felly, ar ba sail?

(Cliciwch ddwywaith ar y boc(s) perthnasol (x) a dewiswch 'wedi'i dicio' fel sy'n briodol)

Penderfyniad	
☒ Ie	Parhau â'r polisi neu'r ymarfer yn ei ffurf bresennol
☐ Ie	Parhau â'r polisi neu'r ymarfer ond gydag addasiadau i wella neu i gael gwared o'r meysydd o effaith andwyol a nodwyd yng Ngham 4.
☐ Ie	Dal ati gyda'r cynllun am fod modd cyfiawnhau unrhyw effaith niweidiol
☐ Na	Peidio â pharhau â'r polisi neu'r ymarfer am nad oes modd ymdrin â'r effaith andwyol. Ystyried ffyrdd eraill o ymdrin â'r materion.

33. A oes unrhyw argymhellion terfynol o ran canlyniad yr Aseiad Effaith Cydraddoldeb hwn?

Na

CAM 6 - Camau Gweithredu a Threfniadau i Fonitro Canlyniadau ac Adolygu Data

Mae'r broses AEC yn un barhaus ac nid yw yn dod i ben pan fo'r polisi/ymarfer a'r AEC wedi'u cytuno a'u gweithredu. Mae dyletswydd gyfreithiol benodol i fonitro effaith y polisiâu/ymarferion ar gydraddoldeb ar sail barhaus i adnabod a yw'r canlyniadau wedi newid ers i chi gyflwyno neu addasu'r polisi neu ymarfer newydd hwn. Os nad yw'r data perthnasol gennych chi, dylech fod yn gweithredu i gywiro hyn yn eich cynllun gweithredu. I weld canllawiau EHRC ar gasglu data gallwch adolygu eu [Fframwaith Fesur](#).

34. Amlinellwch isod unrhyw gamau gweithredu a nodwyd yng Nghamau 1-5 neu unrhyw waith casglu data ychwanegol fydd yn eich helpu i fonitro eich polisi/ymarfer pan gaiff ei weithredu:

Gweithrediad	Dyddiadau	Amserlen	Cyfrifoldeb Arweiniol	Ychwanegu i'r Cynllun Gwasanaeth (✓)
Cael data am allu Iaith Gymraeg Staff/Staff Cefnogi a Llywodraethwyr a hefyd data cred grefyddol ysgol-benodol	11/10/2024	1 Mis	Gareth Robertson / MIS EIS	

35. Amlinellwch isod pa drefniadau fyddwch chi'n eu gwneud i fonitro ac adolygu effaith barhaus y polisi neu'r ymarfer hwn yn cynnwys amserlenni ar gyfer pryd y dylid ei adolygu'n ffurfiol:

Trefniadau Monitro ac Adolygu (yn cynnwys lle fydd y canlyniadau'n cael eu cofnodi)	Amserlen ac Amllder	Cyfrifoldeb Arweiniol	Ychwanegu i'r Cynllun Gwasanaeth (✓)
Adolygu Asesiad Effaith Cydraddoldeb yn dilyn y broses Ymgynghori Statudol wedi'i gwblhau.	Adolygiad Un Amser	Gareth Robertson	
Swyddog Derbyn a MIS	Adolygiad Un Amser	MIS / EIS	

CAM 7 - Cyhoeddi'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb

Ar ôl ei gwblhau, trefnwch i'r AEC hwn gael ei gymeradwyo gan eich Pennaeth Gwasanaeth/Adran a threfnu iddo gael ei gyfieithu a'i gyhoeddi gan anfon copi i'r Swyddog AD a Chydraddoldeb (cydraddoldebau@conwy.gov.uk).